

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญและจำเป็นต่อมนุษย์เราเป็นอย่างมาก เพราะเป็นสิ่งที่จะเอื้ออำนวยไปยังมนุษย์ หากขาดแคลนสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นแล้วมักจะก่อให้เกิดปัญหากับมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งใกล้ชิดความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น ขยะมูลฝอย น้ำเน่าเสีย ถ้าไม่มีแนวทางที่ดีในการจัดการหรือแก้ไขแล้วย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในที่สุด

ในอดีตประเทศไทยมีทรัพยากรธรรมชาติอย่างอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ประชาชนมีการดำรงชีวิตที่ดี แต่การพัฒนาประเทศไทยในด้านต่าง ๆ เท่าที่ผ่านมาได้มีการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ เช่น ที่ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้ และแร่ธาตุมาใช้เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมที่ตามมา จนทำให้ทรัพยากรเหล่านั้นร่อยหรอและเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตามมาอย่างมาก

การพัฒนาหรือพื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปนั้นสามารถกระทำได้หลายรูปแบบด้วยกัน แต่ทั้งนี้หากขาดความร่วมมือจากประชาชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ของท้องถิ่นแล้วปัญหาเหล่านี้ก็ดูเหมือนว่าจะเป็นเรื่องยากแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ ดังนั้น ประชาชนขององค์กรต่าง ๆ ของท้องถิ่นจึงเป็นผู้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ หันนึ่ก เพราะว่าประชาชนเป็นผู้ที่พึงพาอาศัยและอยู่ใกล้ชิดกับชุมชนที่ตนอาศัยมาโดยตลอดย่อมเข้าใจและรู้สึกภาระปัญหาของชุมชนเป็นอย่างดี

ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนเป็นปัญหานึงที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากอัตราการขยายตัวของประชากร ภาวะเศรษฐกิจ การอพยพของประชาชนเข้ามายังในเมือง ทำให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอย น้ำเน่าเสีย และมลภาวะ ถ้าไม่มีแนวทางป้องกันหรือแก้ไขแต่เดิมฯ แล้วอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยตรง เราก็พบเห็นปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและสร้างความเสียหายให้แก่สังคมส่วนรวม อันเนื่องมาจากกระบวนการผลิตและการบริโภค

¹ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2537), หน้า 9.

ต่าง ๆ นั้น อาจใช้วิธีทางป้องกันภัยที่จะไม่ให้ “ระเบิดเวลาทางสภาพแวดล้อม” การดำเนินการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งที่ตัดสินใจกระทำได้ยาก เพราะทัศนทางเศรษฐกิจจะมองว่าการป้องกันภัยน้ำด้านนี้เป็นเปลืองค่าใช้จ่ายในเบื้องตนโดยไม่สามารถวัดหรือคาดการณ์ผลกำไรได้เลย ทั้ง ๆ ที่ถ้าปล่อยให้ภัยน้ำปะทุขึ้นมาจริงจะก่อความเสียหายที่รุนแรงและเสียเงินในการปรับปรุงแก้ไขอย่างมหาศาล และบางครั้งอาจใช้ระยะเวลาหลายปีนานมาก²

การแก้ไขภัยน้ำสิ่งแวดล้อมดังได้กล่าวข้างต้น สามารถที่จะป้องกันเพื่อมิให้ลูกค้ามจนเกินไปกว่าที่จะสามารถแก้ไขได้ โดยประชาชนทุกคนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขภัยน้ำต่าง ๆ เหล่านี้ สิ่งแวดล้อมไม่ได้เป็นของคนใดคนหนึ่ง หากแต่ทุกคนในชุมชนต่างเป็นเจ้าของร่วมกัน ดังนั้นในการดำเนินการแก้ไขภัยน้ำสิ่งแวดล้อมจึงไม่ใช่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่จะเป็นผู้ดำเนินการแต่เพียงฝ่ายเดียว ประชาชนซึ่งอยู่ในพื้นที่และมีความรู้ความเข้าใจในข้อเท็จจริงของภัยน้ำสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขภัยน้ำดังกล่าวด้วย

การดูแลและรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ เพราะหากสิ่งแวดล้อมโดยรอบตัวเราถูกทำลายหรือเสื่อมสภาพลง ย่อมส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อตัวมนุษย์ โดยทันที ปัจจุบันภัยน้ำสิ่งแวดล้อมหรือมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดรอบตัวเรามีทั้งภัยน้ำเน่าเสีย มูลฝอย สารพิษต่าง ๆ ภาคของเสียจากการขับถ่าย (อุจจาระ, ปัสสาวะ) ฝุ่นละออง เสียงรบกวน และความเดือดร้อนรำคาญต่าง ๆ (ภาพที่ 1)

การแก้ไขภัยน้ำสิ่งแวดล้อมดังต้องมีความรับผิดชอบร่วมมือกันทุกฝ่าย มิใช่จะเกี่ยวกันว่าเป็นหน้าที่ของรัฐ เพราะเก็บภาษีไปแล้ว หรือโอนความรับผิดชอบให้กับประชาชน เพราะขยายส่วนใหญ่มาจากบ้านเรือน หรือกล่าวหาว่าโรงงานต้องรับผิดชอบเพราะผลิตขยะมากและยังได้กำไรจากการผลิต การร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพจะต้องเข้าใจภัยน้ำ ต้องมีจิตสำนึกและต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน จึงจะประสบความสำเร็จ³

ปัจจุบันภัยน้ำจากการจัดการขยะมูลฝอยเป็นภัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่างเลิงเห็นถึงความสำคัญ และจำเป็นต้องร่วมมือกันแก้ไข เพราะเป็นภัยที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น เพราะเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเจริญ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อย่างต่อเนื่อง การมีผลผลิตทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในชีวิตประจำวัน และมาตรฐาน

² สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2538-2539, (ม.ป.ท., ม.ป.ป.), หน้า 123.

³ อาณัท บันยารชุน, “สิ่งแวดล้อมไทยโครงสร้างการ รัฐ ธุรกิจ หรือประชาชน”, ห้องถัน 36 (2539) : หน้า 23.

ความเดือดร้อนร้าวคาย

อากาศเป็นพิษ ผู้นี้จะออก

เสียงดังรอบกว้าง

สาวพิษ สาวเคมี

มูลฝอยต่าง ๆ

หากของเสีย (อุจจาระ ปัสสาวะ อื่น ๆ)

ภาพที่ 1 แสดงมลพิษทางสิ่งแวดล้อมรอบตัวมนุษย์

ที่มา : ชรัตตน์ รุ่งเรืองศิลป, “มลพิษและการจัดการสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น”, ห้องถิน 35 (2538) : 54.

การครองราชที่สูงขึ้นทำให้มีรัฐเหลือใช้ และบริมานขยายมูลฝอยสูงมากขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่วิธีการและสถานที่ในการกำจัดขยายมูลฝอยส่วนใหญ่ยังไม่ถูกหลักสุขาภิบาล และประสิทธิภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเก็บขยะมูลฝอยแต่ละวันยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ นอกจากนี้ความตระหนักและจิตสำนึกในการทิ้งขยายมูลฝอยของประชาชนในชุมชนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ผลกระทบที่ตามมาต่อสภาพแวดล้อมในสังคม เช่น ความสกปรกของขยายมูลฝอยที่เน่าเสียและส่งกลิ่นเหม็น เป็นแหล่งเพาะพันธุ์และแพร่กระจายของสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค การปนเปื้อนจากน้ำที่ข้ารล้างขยายมูลฝอยต่อแหล่งน้ำผิวน้ำและน้ำใต้ดิน ผลกระทบเหล่านี้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนร้าบัญและเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาดังนี้⁴ (ภาพที่ 2)

1. จะช่วยทำให้ประชาชนยอมรับโครงการมากขึ้น เนื่องจากเป็นโครงการที่ตั้งกับปัญหาและความต้องการของประชาชน

2. ประชาชนจะมีความรู้สึกผูกพัน และรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการมากขึ้น

3. การดำเนินโครงการจะราบรื่นได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น

4. โครงการจะให้ประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้น เพราะมีการระดมทรัพยากรเพื่อ

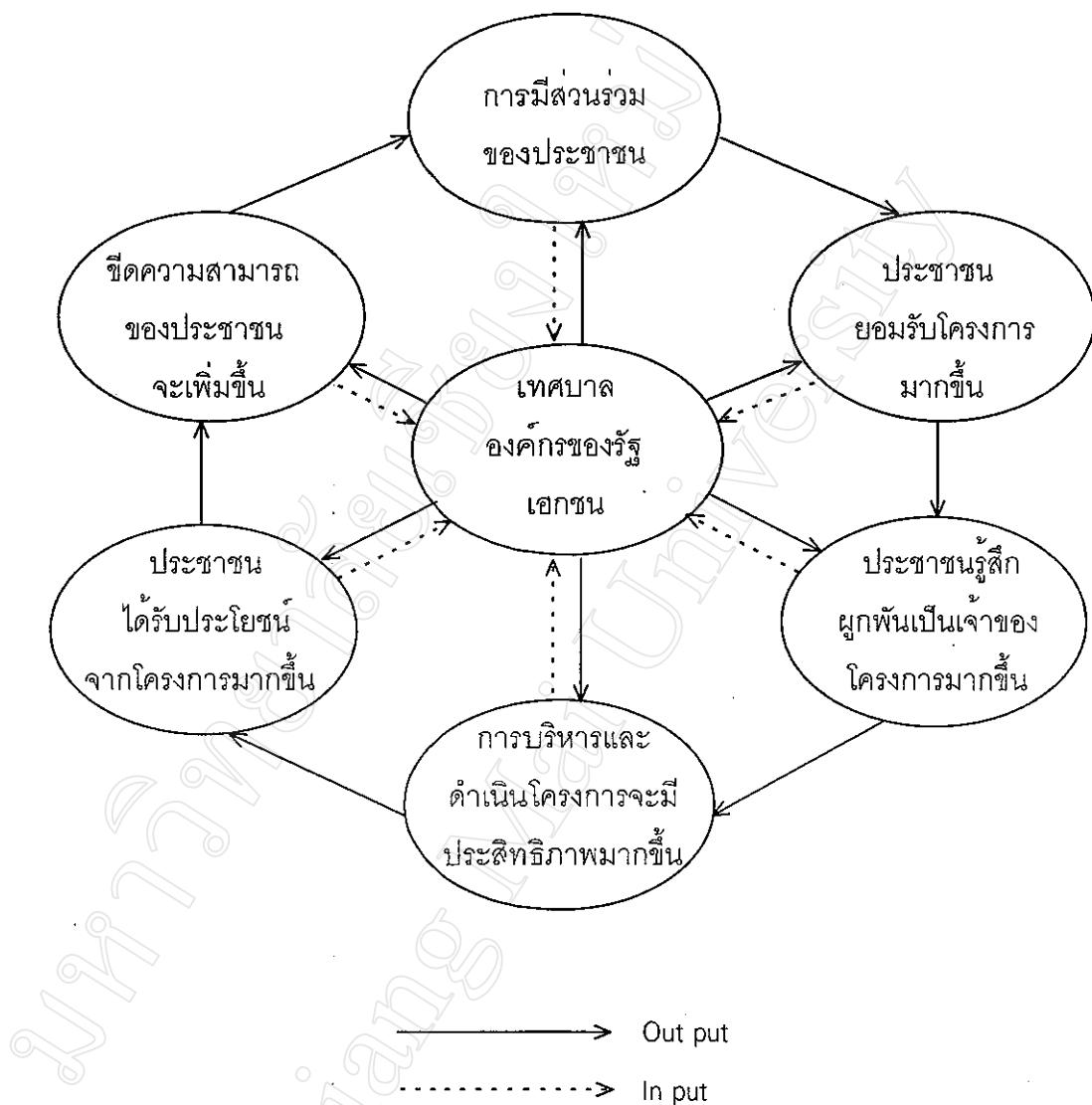
การพัฒนาอย่างถูกวิธี

5. จะช่วยพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนมากขึ้น

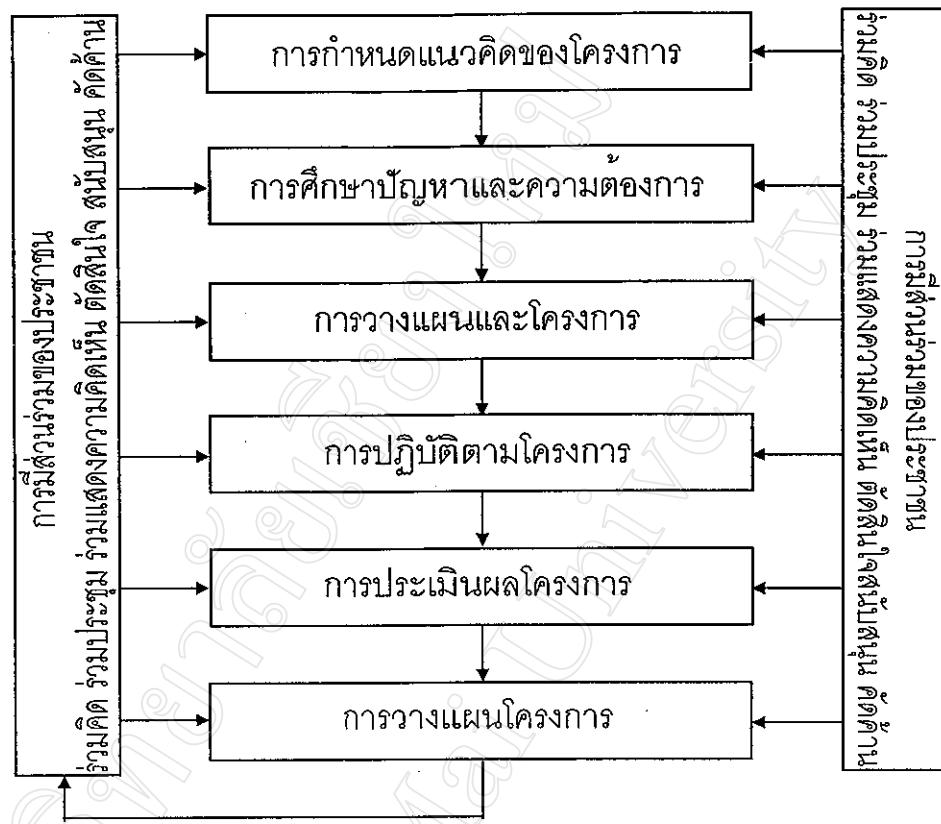
ดังนั้น ถ้านำงานของรัฐให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงแล้วโครงการพัฒนาได้ ๆ ก็ตามต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมในทุกขั้นตอน คือ “เปิดจุดการเข้าร่วม” (Entry Point) ให้แก่ประชาชนทุกจุดที่สามารถจะเปิดได้ไม่ว่าจะในขั้นกำหนดแนวความคิดของโครงการ สำรวจวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนและโครงการ การปฏิบัติตามโครงการและการประเมินผล เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และปรับแผนงานให้สมบูรณ์ กำหนดเป็นกราว แผนโครงการเข้าสู่ขั้นตอนการมีส่วนร่วมต่อไป (ภาพที่ 3)

เทศบาลเมืองลำพูน ได้จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกากำจัดตั้งเทศบาลเมืองลำพูน พ.ศ. 2479 มีพื้นที่ 6 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันมีสำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 27 ถนนเทศบาล 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ประชากรมีจำนวนทั้งสิ้น ถึงเดือนเมษายน 2541 จำนวน 15,560 คน แบ่งเป็นชาย 7,593 คน เป็นหญิง 7,967 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 3,874 ครัวเรือน

⁴“โปรเจกต์ สุขสัมฤทธิ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชน”, วารสารพัฒนาชุมชน 14 (2531) :

ภาพที่ 2 แบบจำลองแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน
ที่มา : ไฟโรมน์ สุขสมฤทธิ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชน”, วารสารพัฒนาชุมชน,
(กุมภาพันธ์ 2531), หน้า 30.

ภาพที่ 3 กรอบความคิดของการให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในโครงการพัฒนา
ที่มา : ไฟรอน์ สุขสมฤทธิ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชน”, วารสารพัฒนาชุมชน,
(กุมภาพันธ์ 2531), หน้า 32.

ความหนาแน่นของประชากร 2,593 คน/ตารางกิโลเมตร⁵ การมีส่วนร่วมของประชาชน เทศบาลได้แบ่งพื้นที่ภายในเขตเทศบาลออกเป็นชุมชนต่าง ๆ รวม 15 ชุมชน และจัดตั้งองค์กรของประชาชนขึ้นในชุมชนตั้งกล่าวได้แก่ คณะกรรมการชุมชน (กช.) คณะกรรมการแม่บ้านชุมชน (กม.) อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน (อสม.) ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรประชาชนตั้งกล่าว เป็นแกนกลางในการป้องกันแก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนของตนเอง ในมีความเจริญก้าวหน้า รวมทั้งเป็นตัวแทนของชุมชนในการประสานงาน และประสานความร่วมมือระหว่างเทศบาลกับประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ในการที่จะช่วยกันส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม หรือประเพณีท้องถิ่น และช่วยเหลือกันปัญหาความต้องการตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ในการทำงานและจัดกิจกรรมด้านการจัดการมูลฝอย เทศบาลบริการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยมีรถบรรทุกขยะจำนวน 5 คัน สามารถเก็บและขนขยะได้หมด โดยนำขยะมูลฝอยไปทิ้งและกำจัดที่บริเวณตำบลมะกอก อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นพื้นที่ของสมาชิกสภาจังหวัดลำพูนท่านหนึ่งที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่อเทศบาล ทั้งนี้ เนื่องจากพื้นที่ที่กำจัดขยะของเทศบาลบริเวณป่าสงวนแห่งชาติตีบ้านแม่ธิ - แม่ตีบ - แม่สาร ของกรมป่าไม้ ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เนื้อที่ประมาณ 223 ไร่ ได้รับการต่อต้านจากชาวบ้านไม่ให้เทศบาลนำขยะมูลฝอยไปกำจัด และเทศบาลกำลังแก้ไขปัญหานี้แล้ว เพื่อบังกันขยะล้นเมือง ปัจจุบัน การจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของเทศบาล มีปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างมาก ทำให้การดำเนินการหรือการจัดการไม่ค่อยจะเรียบร้อย เช่นการขาดแคลนอุปกรณ์ หรือเครื่องจักรกล ที่จำเป็นในการกำจัดขยะมูลฝอย สถานีขันถ่ายมูลฝอยไม่เพียงพอ

เทศบาลจึงได้จัดทำโครงการคัดแยกขยะโดยรณรงค์ของความร่วมมือจากชุมชน ภายในเขตเทศบาล ในการคัดแยกขยะเบียกและขยายแห้ง ตลอดจนมีการให้ชุมชนจัดตั้งร้านค้ารับซื้อเศษขยะที่สามารถนำไปขายได้ ทั้งนี้เพื่อทำให้เกิดความสะดวก และประหยัดในการเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาล การดำเนินการนี้เป็นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชน

จากสถานการณ์และสภาพปัญหาโดยทั่วไปดังกล่าวทำให้ผู้ดำเนินการวิจัยมีความสนใจที่จะดำเนินการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชน บ้านหลาย เทศบาลเมืองลำพูน ว่าประชาชนมีวิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมในชุมชนอย่างไร และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยเป็นผลมาจากการของผู้นำหรือเพราะความตระหนักของประชาชนเอง

⁵ สำนักงานเทศบาลเมืองลำพูน, แผนพัฒนาชุมชนเทศบาล, (ลำพูน : สำนักงานเทศบาลเมืองลำพูน : 2540), หน้า 4.

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการในการจัดการขยายมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนบ้านหลวย
2. เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยายมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนบ้านหลวย

3. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาการจัดการขยายมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือนนี้มุ่งจะศึกษาวิธีการในการจัดการขยายมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนบ้านหลวย และบทบาทของผู้นำกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยายมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนบ้านหลวย โดยได้ทำการสำรวจข้อมูลเมื่อเดือน สิงหาคม 2541 และมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. พื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะพื้นที่ชุมชนบ้านหลวย ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน
2. ประชากร ประชากรที่ทำการศึกษา คือประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านหลวยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน จำนวน 186 ครัวเรือน
3. เนื้อหา การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษา การจัดการขยายมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือนชุมชนบ้านหลวย เทศบาลเมืองลำพูน การจัดการขยายมูลฝอยมีเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการจัดการขยายมูลฝอยของประชาชนในชุมชน การจัดการขยายมูลฝอยได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง หรือทำให้เกิดปัญหาในการจัดการขยายมูลฝอย ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำ กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยายมูลฝอย ความตระหนักของประชาชนต่อปัญหาขยะ กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยายมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชน เป็นผลมาจากการของผู้นำ หรือเกิดจากประชาชนเอง นอกจากวิธีการจัดการขยายมูลฝอย ความคิดเห็น ความตระหนักของประชาชน และการมีส่วนร่วมดังกล่าวแล้ว ยังครอบคลุมปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น การศึกษา อาชีพ ระยะทางอยู่อาศัยในชุมชน การได้รับข่าวสารในเรื่องการทำจัดขยายมูลฝอยและประเภทมูลฝอยในครัวเรือน

4. สมมติฐานในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งวิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 2 ประการ คือ

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยายมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนบ้านหลวย
2. ความตระหนักของประชาชนต่อปัญหาขยะมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัด

การขยายผลฝ่ายของครัวเรือนในชุมชนบ้านหลวง

5. นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ชุมชน หมายถึง ครอบครัวในเขตชุมชนบ้านหลวง ครอบครัวเหล่านี้สามารถพึ่งพาอาศัย เกือกถูกลึ้งกันและกันและมีผู้นำซึ่งมีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนในชุมชน

ครัวเรือน หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านหลวง

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกชอบไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ เชื่อและไม่เชื่อ ของครัวเรือนในชุมชนบ้านหลวงต่อผู้นำ

วิธีการจัดการขยายผลฝ่าย หมายถึง ลักษณะและวิธีการในการกำจัดขยายผล ฝ่ายของครัวเรือนในชุมชนบ้านหลวง

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยายผลฝ่าย ของครัวเรือน

ขยายผลฝ่าย หมายถึง ของเหลือทิ้ง เช่น เศษอาหาร เศษพืชผักผลไม้ ที่เหลือจากการเตรียม การปูจุและ การบริโภค และของที่ไม่ใช้แล้ว เช่น เศษกระดาษ เศษดิน ถุงพลาสติก เป็นต้น

ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ชาวบ้านเคารพนับถือเชือฟังโดยไม่จำเป็นต้องมีตำแหน่ง หน้าที่ทางราชการ อาจเป็นพระสงฆ์องค์เจ้า ผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนนั้น หรือครูอาจารย์ บิดามารดา บุคคลที่เป็นผู้นำเพราะมีคุณสมบัติโดยเฉพาะ เช่น ความโอบอ้อมอารี ความเสียสละ ความกล้า หาญเด็ดขาด และผู้นำที่มีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงาน มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น นายกเทศมนตรี เทศมนตรี ปลัดเทศบาล เจ้าพนักงานสาธารณสุข นักพัฒนาชุมชน หรือตำแหน่งอื่นใดที่ผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายให้ปฏิบัติงาน

ความตระหนัก หมายถึง ความสนใจของครัวเรือนในการกำจัดขยายผลฝ่าย ในชุมชนบ้านหลวง